

Előfizetés:

Egész évre. . . 5 frt — kr
Fél évre . . . 2 frt 50 kr
Negyed évre. 1 frt 25 kr

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a nyomdatu-
lajdonosnak küldendők.

BAJAI HIRADÓ

politikai és társadalmi közlöny.

Hirdetési díj:
Egy egy hasznos írt sor
ért 10 kr többszöri hirdeté-
nél olcsóbb
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés-
nél 30 kr
Kéziratok nem adhatnak vi-
sz, Névtelen közlemények nem
fogadtnak el

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
DRESCHER REZSŐ
köz- és váltó-üggyvéd.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési díjak és hirdetések
N Á N A Y L A J O S
nyomdájában fogadtatnak el

Földmivélésünk.

Szándékosan hagytuk legutoljára ezt a legfontosabb de egyuttal legnehezebb kérdést is. Legelső nemzetgazdáinkat foglalkoztatja most a földbirtok kérdése, s óriási nehézségekkel küzdenek ők maguk is, míg valami utat módot találnak, a mely földmivélésünket és általán nyers termelésünket kimentené a jelenlegi szomorú helyzetből.

De mi is ez a helyzet?

Küzdelem a végkimerülésig! Egyfelől az amerikai termés, másfelől az orosz termés versenye, a mi termelésünkkel az általunk elfoglalt európai piacokon.

Amerika óriási österületén egyre-másra terjednek a megművelt területek.

Ott hol csak 10 év előtt is még őserdők terjedtek, ameddig csak emberi szem ért; most aranykálászokban rengő gazdag rónaság nyulik messze határban. Hasonlíthatlanul jobb éghajlati viszonyok és technikai körülmények között. Mert az amerikai farmer géppel művelteti földjét. Géppel szánt, vet, arat, csépel és általában géppel is végeztet mindent; úgy hogy a termelés neki félannyiba kerül, mint a mi viszonyaink között, a hol drága a munkaerő s gépekre nem telik.

Oroszországban a Wadai fensik s a fekete tenger vidéke jól művelt terület.

Bőven termő hálás terület s ámbár nélkülözi a géppel való műveltetést, de olyan olcsó munkaerővel dolgoztat, amilyent sehol sem találhatni a földkerekségen.

A muzsik az eledelért és egy két kopeltért végzi azt a munkát, melyet a mi birtokosaink 1 frt 20. — 1 frt 80 krjával fizetnek.

Mi természetesebb, mint hogy Amerika és Oroszország sokkal olcsóbban termelhet, mint mi.

S dacára az óriási szállítási díjaknak terménye a mi európai piacainkra még mindig olcsóbban kerül, mint a miénk.

Hogy eddig nem szoritottak ki bennünket, annak egyedüli oka az: hogy a mi földterményeink, gabonánk, minőség tekintetében, sokkal felülmulja úgy az orosz mint amerikai buzát.

Lássuk már most a mi viszonyainkat.

Előre bocsátjuk, hogy mi kizárólag a kisbirtok viszonyainival szándékozunk foglalkozni.

Az uradalmak-, nagybirtokokról szó nem lehet;

mert itt a tőke szépen simul a munkához, s egyik a másikat segíti ki.

Legalább soha sincs szükségben a nagybirtokos, aki már lábon álló buzáját is eladhatja megfelelő áron; de mindenesetre olyan áron, hogy a munkalási költségen fölül szép jövedelemre is számíthat.

Mennyivel elszomorítottabb a kisbirtok helyzete nálunk.

A gazda, aki egy vagy másfél szeszzió esetleg nagyobb földbirtok felett rendelkezik; tőke nélkül dolgozik.

Ha egy évi termését eladta ősszel, akkor a bevételt fölemészti a téli időszak, az élés. Már most ha eljön a tavaszi munkaidő, pénz nélkül áll s a vetőmagon kívül, melyett a tavalyi termésből tart fenn magának, nem rendelkezik egyébbel.

Forgó tőkéje, befektetési alapja nincs, s mit kénytelen ekkor tenni?

Kölcsönt vesz föl.

Kölcsönt, még pedig nem a központokban olcsó pénzt; hanem a legközelebb eső uzorásnál, vagy a községi takarékpénztárnál nagy kamatra.

Ezek a kamatok pedig elnyelik a tulajdonképeni jövedelmet.

Mert a versenynyel számolni kell ma.

Az árak hanyatlanak, s a hanyatlás mellett a kisbirtokos nem gondolhat arra; hogy esürbe hordja termését s megvárja, míg jobb áron kell a gabona.

Az adóexekutor, a hitelező, a váltó adósság körmére ég, s kénytelen tovább adni a buzán, rozson, árpán úgy a hogy kel, úgy a hogy veszik!

Igen! megjárna még ez is, ha mindig kimenekülhetne ezzel a bajból.

De legtöbbször benne marad a krédóban, vagy a váltóadósságot nem törlesztheti, vagy az adót nem képes megfizetni s vagy tul kell adnia birtokának egy részén, vagy pedig túl adnak rajtuk mások; az exekutor megüti a dobot: Ki ad többet érte?!

Ha most már a gazdának fagygyal, jéggel, tüzzel, szárazsággal és vízzel is kell küzdenie s ha a pusztító elemek bármelyike megdönti a számításokat akkor nincs menekvés a legszomorubb sors elől.

Nemcsak hogy a különféle adósságok nem törleszthetnek, hanem még a legszükségesebbre sem jut; a téli élelem hiányzik, s meg van faragva család számára a koldusbot.

Az a főkérdés e súlyos körülmények között, hogy mikép segíthet magán a gazda.

Mert hogy önmagán kell segítenie, az bizonyos.

Az elméleteken tul kell tennie magát minden prak-

tikus embernek; mert ha egy könyvtárt irnak is össze az okszerű földmivelésről; ha mindjárt esupa arany szavakból is, az csak szó marad, szó, szó, üres szó.

Meg kell ragadni a dolgot ott, ahol legjobban fáj, ahol legjobban sajnó.

Nem kell félni; a kiméletes orvos nem gyógyíthat úgy, ahogy kellene!

Első sorban a fölbirtok terheit kell könnyebbiteni. Az adósságokat lerázni, olcsóbb kölcsönökkel felcserélni a súlyosabbakat, és letörleszteni a nyomasztókat.

De hogyan és mi módon szerezhető ez az olcsó kölcsön?

A gazdaember ne forduljon az uzoráshoz, vagy nagy kamatot szedő pénzintézethez. Keressen olyan helyet, ahol részletfizetésre fölvehető kölcsönt kap olcsó kamat mellett.

Igen ám! — mondják, — de ha ilyen nincs!

De igen is van. Csak meg kell tudni keresni.

Ha nincs, csinálni kell. Csak most indult meg országsszerte a mozgalom, a községi hitelszövetkezetek szervezése tárgyában. A miniszterium kedvezményeket ígér a megyei központtal bíró községi hitelszövetkezeteknek. El is készült a miniszteriumban a hitelszövetkezeti alapszabályminta s szétküldtetett a megyékhez mindenfelé.

Ha minden községben csak 10 életre való gazda akadna s elővennie ezeket az alapszabályokat, tanácsot kérne ahhoz értő emberektől, mindjárt meg lehetne alapítani egy-egy ily szövetkezetet. A tehetősebb gazdák, akinek jut is, marad is, ide helyeznék el tőkéiket s hasonlíthatlanul magasabb hasznót hajtana kis tőkéjük. Mert e hitelszövetkezetek nem fizetnek adót első sorban, másodsor kezelésüket a községi hivatalok, (előjáróság vagy más egyéb) vennék át teljesen díjtalanul; úgy hogy a tőke jövedelme és érintetlenül maradó gyümölcs volna s a kölcsönvevőknek nem

kellene félniök az exekutortól, az uzorástól és a magas kamattól, mert tartozásukat a lehető legkisebb kamatteherrel fizethetik vissza.

Természetes, hogy ennek a kiviteléhez ember kell, aki megpendíti a dolgot. Itt van Pestmegye, amely e tekintetben is minta lehet; mert itt már megvan a központi megyei szövetkezet s a községekben is egyre-másra alakulnak a szövetkezetek. E célra igen kitűnő befektetésül szolgálhatnak a megyei alapok, melyek a pénzintézeteknél csak keveset gyümölcsöznek.

Ez az első teendő.

Van egy másik fontos tényező is, melyet egy gazdának sem szabadna szem elől tévesztenie. Van az évnek négy hónapja, melyben a szántóföldön nincs dolog; a gazda eselédjeivel, marháival, otthon van a faluban, községben vagy városban. És mivel tölti a hosszú téli hónapokat? Erre kevés ember tudja nyílt választ adni. A koresmát látogatja, vagy quaterkázik a komájával, szóval egy hosszú, hosszú vasárnapot tart, melyen nem dolgozik semmit.

Mennyi munka vész el e hosszú négy hónap alatt.

Az okszerű ember pedig nem fecsérlé el idejét. A téli munkával meg kellene keresni a téli ételmet, sőt azon felül is lehetni megtakarítani.

Ha a gazda valami biztos háziipart tanulna meg; kosárfonást, szalmafonást, szőnyegkészítést, esztergályozást s más egyebet s télen át családjával együtt dolgoznék szorgalmasan, serdülő gyermekeivel együtt; akkor a tél nem lenne a nyomor ideje, még rossz termő esztendőben sem, mert ha az idő mostohán bánt a földdel, akkor két kezűnk munkájával megszereshetjük az ételmet magunknak.

Jó lesz ezeket megfontolni! A hitelszövetkezetek ügye és a házi iparnak a családba való bevezetése a gazda helyzetén óriási mértékben lendítene.

T Á R C A.

Virág a sárban.

— Beszélyke. —

Egy kis virág nőtt ott az útszélen . . . Halovány nefelejtsszal, egy rozmarinbokor tövén . . . A napsugár mosolyogva esókdosta szirmait s a kis virág, hogy történt, hogy nem, de szerelmes lett a napsugárba . . .

Hányszor sugta neki biborpiros hajnalon az édes szerelmi vallomásokat! . . .

— Szeretlek, szeress te is, mert elhervadok!

A napsugár csak mosolygott, mosolygott, mosolygott . . .

— Szegény kis virág, hisz nekem minden virág szeretőm, én csalfa vagyok, nem szerethetek egyet . . .

A kis virág elborult, lekonyította fejét.

Aztán jött a vihar . . . szélvihar volt; a szegény kis virág, szövetkezett a szélviharral, hogy vigye föl szerelmeséhez oda a magasba, abba a fényes napba . . .

A szélvihar fölkapta a virágot és vitte, vitte fölfelé a magasba s hozzá kacagott rémesen, hogy a nefelejtsszal megdermedt belé . . .

A szél aztán ledobta az útszéli sárba . . .

Szegény kis virág! . . .

*

A bajnóci uradalmakban nagy élenkség uralkodott . . .

Az őszi vadászsaison kezdődött meg s a Bajnócy grófok vadászatainak legjobb híruk van az országban. A főnemesség javarésze ide gyűlt, mert az erdőkben legtöbb a vad, a kastélyokban legtöbb a fény, a pompa, a kényelem . . .

. . . Kora reggel kúrhang ébresztette föl a főúri vadász-sereget s a közel sőtétlő erdőkben már hallatszott a hajtók lármája. A hegyoldalban három hatalmas mackót fedeztek fel s ezeket kerítik be.

A társaság szétoszlik az erdőben . . . Kiki elfoglalja helyét a lesben, hatalmas évszázados fák odvában . . .

A fiatal Bajnócy gróf áll a középben. Igazi Adonisz alak. Ölnyi magasra nyulik cedrus termete, vállai szélesek, melle domboru. Feje a férfiszépségnek mintaképe, méltó egy szobrász. vésőjére.

Fajnócy Elemér gróf az ország leggazdagabb főura. Édesapja az agy Bajnóci Dénes már a sir széllén áll . . . Még csak fia házasságát szeretné megérni, hogy aztán lefeküdjék övéihez a családi sírboltba . . . De az ifjú gróf nem gondol nőülésre . . . Mint a lepke mely virágról-virágra száll, ott szedi a mézet a hol jeli éppen . . .

Most is azon gondolkodik, hogy a kis Irma baronnessenek hol adjon rendez-vous-t? Nagy gond ez s annyira elmélyed bele, hogy észre sem veszi, hogy a hajtók lármája közeledik . . .

A közeli bokrokból hallatszó esörtetés végre fölrezzenti . . .

— Hahó! — kiált felé a közelből egy csengő női hang.

— Dobja el a fegyvert, lönni már késő van!

Mert bizony igaz az a közmondás: segíts magadon, s az isten is megsegít!

Ezenkívül természetesen a gazdászat okszerűsítésére kellene nagyobb gondot fordítani. Amit lehet géppel végeztetni, azt avval végezzük. Tíz-tizenöt kiscgazda ha összeáll, vehet egy kéveköto arató-gépet, egy gőzeséplő gépet s aránytalanul gyorsabban és jobban végezhetnék a munkát. Az ugarolást, a trágyázást alkalmazni kellene s e tekintetben nagyobb mintauradalmakról kell példát venni. A váltógazdaság berendezése is tagadhatatlanul nagyobb hasznot hajt, a föld erejének kimerítésénél.

Mindent a maga helyén és idején kell tenni.

Manapság az a főförekvés, hogy a föld megmunkálása, minél kevesebbe kerüljön. Ezért találták ki a gépeket, melyek csodálatos gyorsasággal pótolják az emberi kéz erőt. Mennyi megtakarítással járhat ez! Az egy határban levő kiscgazdák egy gépszövetkezetet alakíthatnának, s egy közös géppel, helyes időbeosztás szerint végezhetnék a munkát.

Ez által a gabona olcsóbb lesz. A gazda olcsóbban adhatja el, ami kiváló termésünket, mely minőségénél úgy fogja is kedveltségnek örvend az európai piacon. A versenyt könnyen lerázhatnók a nyakunkról, mert az amerikai és orosz buza olcsó, de rossz; apró szemű, nem elég liszttartalmu.

A természet nekünk kedvez, aknázzuk ki, de okkal móddal!

Akkor majd boldogulunk!

A volt főispán.

Régen megbarátkoztunk már a gondolattal, hogy Jankovich Auréllal szemben, az önmegtágadó hallgatás mutatkoznék legalkalmasabb módnak, a helyzet successiv tisztázására; — midőn a volt főispán,

A gróf csakugyan szemben találta magát egy hatalmas mackóval. A bundás talpaira állt s hatalmas bődüléssel közlekedett. Bajnóci grót két lépést hátrált, kihuzta vadáskését s egy vastag fatörzs védelme alá menekült.

A medve dühösen fujt, csattogtatta fogait, aztán beleragadt körmeivel a fatörzsbe s morzsalékra szedte a fahénesot róla. Dühöngött, bődült, hogy az erdő reszketett bele s a szárnyasok ijedten keringtek a levegőben.

E pillatban lövés dördült el... a medve megrázkódott s nyakából piros vérsugár szökelt ki.

Még egy lövés s a medve elterült...

A gróf bámulva tekintett körül, mikor egy silfid rohant ki a eszerjéből s vadászkeszél a medvének rohant. A vadászkeszél belemerült a medve szügyébe s a lány kipirultan egyenesedett föl.

— Ah, — kiáltott fel a gróf hanyagul. — mintha nem éppen most menekült volna ki a halál torkából. — Te vagy galambom, kis Mariska!

— Én vagyok gróf ur! Féltettem önt, és lesbe álltam közelében. Aggodalmam nem volt alaptalan!

— Ah, és miért féltett oly nagyon?

— Miért, mert szeretem önt, a lelkem az öné. Jogom volt félni, a szívem adta a jogot.

— Csakugyan?

— Igen! Itt nincs idő enyelgésre, az urak már jönnek, de este legyen ön a kökeresztnél a bodzásban. Ott majd beszélünk!

A lány szép volt! Elragadó mint egy erdei tündér! Dryad, vagy Oread, Sylphid vagy Villi! A gróf maga sem tudta, hogy mi. De fellépése csodálatos lázba hozta még a világfi szívet is.

híven önmagához, a napokban egy Szabadkán megjelenő ellenzéki lapban oly cikket jelentetett meg; a melynek olvasó és (leginkább miatta keletkezett, általa élesztett) kellemetlen viszályokról emlékezetes korból jól ismert „szerkesztői“ kézre valló durva irálya, felment bennünket, az ő egyéniségét tekintőleg azon diszkreció, és tartozkodó kimélet alól, a melylyel a magas kormány képviselője iránt mindenkor viseltetünk; és a melylyel ez iránt mindenkor viseltetni kívánnánk.

Jellemző, hogy a cikk egy leghatározottabban ellenzéki lapban, a „Szabadkai Hírlap“-ban jelent meg; — mintha csak vissza kívánná annak írója, mintegy önkénytelenül terelni emlékezőnket, azon nem rég lezajlott füresa küzdelemre, a midőn szomszédságunkban, szélbali ultrákkal és ismert nemzetiségi tulzókkal szövetekezett a szabadelvű kormánypártnak megbuktatására, és midőn ez nem sikerült a szabadelvű kormánypártnak bekomponálására és e pártnak az igazgatásul rábizott város törvényesen elválasztott országgyűlési képviselőjének megkérdezése nélküli darabokra rongyolására — a magyar állam, a magyar kormány képviselője! És mintha csak vissza akarta volna terelni, a lehető legmeggondolatlanabbul a cikk írója emlékezőnket ama épületes egyesülésre, melyben egy főispán, a maga erkölcsi reputációjának megóvása céljából a „Szabadság“ azon hőseivel lépett véd- és dac szövetségre: kik e keserves mesalliance-t megelőzőleg a volt főispánra kigyót, békát, kiállítottak és kik midőn a főispáni szék a pensio-képesség elértekor megingott frivol cynismussal siettek kijelenteni, hogy ők bizony a volt főispánnal sosem árultak egy gyékényen!

És ennyire après le coup!

Hja! okos emberek szokása, különösen volt főispánunknak természete: az események mögött maradni!

Hja! okos embereknek, nagylekeknek, lángelméknek szüksége van arra, hogy midőn nem tudják többé uralni a

Sokáig nézett utána, midőn elrohant a lombok között.

— Halló, te vagy gróf?

— Én pajtás és itt a mackó!

— Pompás lövések, nagyszerű szurás! Éljen a legjobb vadász!

A kürtök megszóllaltak... A társaság összegyűlt és ünnepelték a fiatal grótot, mint a nap hőst... .

A gróf szót sem szólt a találkozásról...

*

Két évig bálványja volt az arany ifjuságnak!

Saját palotája volt az Andrássy-uton, fogadott, kocsizott, ragyogott a fővárosban a kis erdőszleány.

Megközelíthetlen!

Igy hívták a ronék, csak egy ember számára volt nyitva a tündér palota bármikor, — Bajnócy gróf számára.

Tudták ezt mindenütt, de ő nem pirult, hanem uralkodott.

Egy szeszélye divatott csinált, egy szava döntő volt bármiben. Púttatásokon és színházban bámulták fényes tolettejeit — de nem fogadta senki...

Két évig tartott a ragyogás, aztán elhomályosult minden.

A palota, a fogatok egyszerre, a fényes ékszerek lassankint.

A fényvel együtt tűnt a szépség is. A karsu alak lerokadt, a szemek fénye kialudt, elhervadtak az arc rózsái is.

Lefelé gyorsan haladunk!

A bűn lejtője szédületes.

Elcsúszott, elveszett...

helyzetet, az önmaguk feletti uralmat is veszítve, még mindig nagyra tartják magukat; még mindig intriguákat szőjenek; még mindig és mindent elköveszenek, a legjobb barátot, a legőszintébb barát ellen, a jó törekvésű egymást tisztelő polgárokat, becsületes tisztességes polgárvérek ellen felhecelni és örökös sakkban tartani; olyan emberek által, kik ma itt, holnap ott vannak; és kiket mindenre fel lehet használni — pusztán nagyravágyásból, gyermeces hiúságból!

Hallgattunk eddig; ámbar a tisztviselő ténykedései, annak hivatalbóli kimulása után is közbírálat tárgyát képezik.

És mert a bírálót nézetünk szerint nem annyi mint „csuszni mászni“: azon egyetlen alkalmon kívül a midőn a főispán lemondásakor érdemeit csaknem tulságig menő loyaltással kiemelve, egyuttal hibáit is őszintén, és azok nagyságához aránylag nagyon is kiméletesen megmondtuk: — nem szoltunk, ne hogy elitélnünk kelljen. Hanem ha szoltunk: tettük ezt mindig annyi nyíltsággal, amennyi beteges hiúságát sértette, a helyett hogy gyögyitotta volna: mert hát e tekintetbeni túlérzékenykedése, nem éppen legkisebb kormányzási hibája — a volt főispánnak.

Mégis hallgattunk; dacára annak, hogy már hetek óta éreztetni Jupiteri haragját, nagyuri megvetését; dacára annak, hogy már hetek óta mindenféle esetben garasos politikával lazítja azt a kötelet, mely a tisztí kurt főtisztviselőjéhez kell, hogy minél szorosabban fűzzék: — de hallgattunk, mert a főispán hiú ábrándjainál, nagyralátó terveinél, érthetlenségig mélyeséges diplomaciai bölesességénél, sokkalta nagyobbra becsüljük a polgárság békéjét és azon jó viszonyt és a város közjára közremunkálásán táradó vezetők közt mindig fenállott azon céltudatosságát az egymáshoz tartozóságnak, melyet indokolatlan versengés öbresztése által intelligentiánkban meggyengíteni éppen a volt főispán szeretett volna, iparkodott legjobban: ő méltóságának

... Virág a sárban! ... Mért is akart a napba nézni, mért is dacolt a szélviharral.

Elhervadt! Eltaposták!

G. M.

Még az eső esett...

Nagy dolog van készülöben nemzeti Csekő Mihály uram-nál! Már pitymalatkor első pasirta szózatkor sűrög-forog a sok béres, mindenés, komencios az udvarban, mintha csak esküvő vagy temetés volna e szent napon megtartandó! Pedig hát nem lézen illeten cerimonia; hanem rendkívüli nagy munkát akar végezni nemes Csekő uram aki ugy gondolkozik, ha ő megdolgozik, dolgozzék meg más is.

Mert hát hiába a sok sessiósi föld, a nagy porta, 14 kémény füstje meg az ezüst gombos kék labj!... Azért vannak dolgok, mint a szám szerint 42 pár munkás kezére sem lehet bízni.

A béresek a míg a Tornyost eselőre a Hevest hajsza fogják, összedugják fejüket „Azért zavar ugy a munkára megint, mert levelet fog irni.“

Hiába akartam titokban tartani, kimondta a béres. Igenis nemzeti Csekő Mihály uram levelet vagyon irandó az ő Estök fiának a ki Boszniát kapálja (igy szokta az öreg mondogatni.)

Aki nem tudja minő nagy dolog ez: kérdje meg csak Csekő urat. Az majd besugja neki, hogy három napja se fekte, se éte, a gondolattal. Az éjjel meg mikor elnyomta a buzgóság

fetirozása és most már kétesbb nagyságának emelése végett.

Igaz, hogy a „Hiradó“ márciusi egyik szára, a melyet ugy látszik az „ellenzéki“-cikk írója legjobban fájlat, (mert még a szerkesztői üzenetekből is kivette a maga részét) felébreszté az álmodozót és figyel-messé tevő a közönség gondolkodni tudó részét, arra a mit a magát kissé nagyon is elszámító hiúság idő előtt tényként igazolt: hogy Latinovits Gábor országgyűlési képviselő állítólagos elejtését és a volt főispán képviselővé jelöltetését az országos hírlapokban kitrombitáltva; képviselőségre aspirál; és összekötte-seit erre és csak ezért tartja fenn; — de hát nekünk, kik első pereben átláttunk a szítán, az lévén szent meggyőződésünk, hogy az ő nevének szertelen ragyog-tatása csak csalóka bolygó fény lobogása, mely ismét aprólékos torzsalkodások kátyuiból vezet... e meggyőződésünket, a volt főispán aspiratióra való minden vonatkozást érdemtelen kiméletességgel kerülve, kimondani kötelességünknek tartottuk és tartandjuk mindig.

Hogy aztán a „bajai levél“ írója ez eljárást annyira azonosítja az ő é n j e v e l; hogy mint a „háromcsőrű kacsa“ törvénytörési egyik jelenetében az élénk elbeszélő banderiumokról szólván, mintegy maga is rugdálni, kapálni kezd; — ezt igen természetesnek találjuk. És ez mutatja azt, hogy a levél kétségtelenül Jankovichtól ered.

A „bajai levél“ ugyanis, a polgármesterről és ügyvéd testvéréről szólva, ellentétben állítván a németes névnek — er — ger végzését, a magyarosabb — ics, — vies-csel szemben; ezen magas röptű gondolkozásra valló és polgárságunk legnagyobb részét felette megtisztelő álláspontból beszél ugorkafára kapaszkodásról, nyárspolgári kralxhuberkodásról, arrogantiáról, tudatlanságról stb. stb. mellyel szemben Jankovich Aurel közigazgatási nagy tehetségei és képességei magasztaló kiemelése mellett érdemeiül felsorolja, hogy Baja vá-

olyan lidere nyomást érzett, hogy nó! Hanem aztán meg írta a levelet onnét, hogy „Szerelmes Estök magzatom,“ addig, hogy „Adassék pedig jez levelem a fiamnak Csekő Estöknek.“ El is olvasta lelki nagy gyöngyörűségére vagy tiszzer; de mégis csak kilencszer, mert mikor 10-edszer az elején betűzte; megtörtént vele a szerencsétlenség: felébredt!

Mérgében olyat csapott hatalmas öklével az ágyára, hogy menten felmondotta a szolgálatot és nemzeti uram az ágy alól szedte-vedte össze kékre változott oldalbordáit.

Mindennek ez az átkozott levél az oka. Pedig még meg sinesen írva. De meg lesz! Azért is meg lesz! és nemzeti Csekő Mihály uram neki durálja magát. Felgyüri ingujját, neki gombolja kék labjiját, belecsapja a kalamust a tintás üvegbe... és beleámul a levegőbe.

Hát az ki ott a tulipános ládán busan botjára hájtott fej-jel? Az bír a Sándor gyerek, aki észre sem látszik venni apja nagy baját, hanem sűrű sóhajok közt bámul át szomszéd Juliskák ablakára. „Hátha kinéz? Hátha vet egy árva tekintetet még ár-vább lelkének?“ Az ifju hátra simítja szép göndör fűrtit és mig szemét le nem veszi a bezárt ablakról, ajkára önkénytelen jön-nek e szavak: „Addig voltam boldog, mig az eső esett! Igen csak addig, mig az eső esett!“

Nemzeti uram tekintete megakadván a Sándor gyereken, olyat kurjantott örömeben, hogy beillett volna menyasszonyt kísé-rő násznagy kurjantásának is. „Gyere ide Sanyi gyerek! Hát hiába fiztettem én érted az iskolai stólat? Öt esztendőig koptat-tad a rekrám padjait! Ül ide írjál, kiméld a munkától öreg szüledet!“

rosában a közigazgatás menetét ő biztosította; ő szervezte a hivatalok munkakörét; neki köszönhető a tisztviselői nyugdíjalap létesítése és mindenek felett; hogy az árvtárnak félszázados bábeli zürzavarát ő szüntette meg, és ez által a szeretet házra alapot ő létesített; hogy a szervezeti szabályrendelet általa kieszközölt módosításával, mellyel a célba vett polgármesteri önkényt megtörte, hálára kötelezte le Baja város polgárait; hogy a két kaszinó egyesítésével herculesi munkát végzett; hogy távozása által pótolhatatlan őrnt hagy maga után; hogy fejedelmi kitüntetések szerzett; hogy végre a gyávák helyett a becület mezején sikra szállt.

Szerény, nagyon szerény ugyan ez az enumeratiója az érdemeknek, ő tőle, ő róla; — de hát ez a csekélység éppen elegendő volna regenerálni ezt a várost, elegendő volna reformálni ezt a mi peshedt társadalmi életünket; ez a csekélység, alig kevesebb, mint alkotni a város helyett várost, a társadalmi zürzavar helyett társadalmi békét, rendet; biztosítani egy egyszerű fejlődésnek országvilág és a késő századok bámulatót keltő, háláját érdemlő csodálatos fellendülését. No de Jankovitch mindezt megtettnék dicsekszik, tehát mindenestre igen szerény ember ő exmúltósága.

Azon rokoni viszonynál fogva, melyben a lap a „vérszerinti testvérekhez“ áll, sem a polgármestert, sem a szerkesztőt védelmezni, ezeket illető vonatkozásokat ide cipelni, nem akarjuk.

Essenek büneik józan polgárságunk igazságos ítéletének kérlelhetlen törvényei alá, és terheljék lelkiismeretüket e büneik mind halálig.

Irigyek sem vagyunk; mert a mily örömmel lát-nánk volt főispánunkban egyesítve a német műveltséget, munkásságot és kötelességtiszteletet és tudást, a magyar előzékenységgel, loyaltással; éles észet és széles készütséget, a nemes ambícióval; kevesebb hiúságot több tudománnyal; — ép úgy szeretnénk bámulni az utóbbi időkben szövetségeseivé vált ellenfe-

lei által, magyarellenes tendenciák támogatásával annyiszor vádolt főispánnak a magyar állameszme előbbrevitelében kifejtett csodás működését.

Azon fájdalommal pedig őszinte részvétellel osztozunk, hogy minden genáliatása mellett sem sikerült neki szorgalom és munkásság híján, az ügyvédi diplomának a bizony csak nehezen és kevés ember által elérhető ugorkafájára felkapaszkodnia.

De mi is tulajdonképpen az a ugorkafa?

Az-e, ha egy ember, kit előbb még a városi „nyárs-polgárok“ egy igen tekintélyes pártja országgyűlési képviselőül jelöl, mint gyakorló ügyvédet, egy keresett, és jelentékeny irodából, az ezen iroda jövedelménél kevésbé dotált, és minden függetlenséget absorbeáló polgármesteri székbe juttat; vagy ha egy ember minden tanulmány és készütség, minden szaktudás nélkül, mint egyszerű főhadnagy e g y s z e r r e főispánná lesz? Hogy aztán egy tisztes ügyvéd-től egy polgármesterhez akkora ugorkafa kell, mint egy egyszerű hadnagyocskától egy főispáni székhez; — az már persze megint felfogás dolga!

Egyébb nagyságról alig lehetne szó, mert nem esiranggal a volt főispán nem dicsekedhetvén; el sem lehet képzelni, hogy mennyivel több és jobb ő, a mi derék városi „nyárs-polgárainknál!“ és hogy mily címen van joga kicsinyleni, fitymálni a polgárembert, és polgári erkölcsöket!

Alapos fogalma lehet Jankovichnak arról is, hogy mi a csuszás, mi a mászás? ha azt hiszi, hogy nem az osuszik, mászik, ki kenyérért eseng; hanem ki ily kegyvadászást célzatosan elhanyagolt és mindig perhorreskált, és ki közvetlenül restauratív, tehát kenyértörés és kenyérosztogatás előtt úgy, mint ez a szabályrendelet famous tárgyalása alkalmával történt, nyíltan sikra száll az omnipotens főispán erőszakoskodásai ellen, az önkormányzat védelmére és e küzdelmében egy polgármester, a polgármester részé-

A Sándor gyerek leül szó nélkül. Szeme még mindig a szomszéd ablakon.

— Na hát írjad, én diktálok. Szerelmes Estók magzatom!

A Sándor gyerek írja-írja gépiesen! Mi az? Ő az? A Juliska! Kinézett. Meglátta Sándort, elpirult és eltűnt ismét. „Addig voltam boldog, míg az eső esett,“ mormogja fájdalmasan Sándor, mialatt keze gépiesen jár a papíron és az öreg verjtékek közt diktálja az stélust.

— Na hála Istennek ezzel is megvólánk. Add elő fiam, hogy olvassam, hátha kifejeztünk valamit.

Nemzetes Csekő Mihály uram majd hanyat vágódik.

— Hát mit irtál te ide! Te akasztófa virága! Hát ezt diktáltam én?

— Szerelmes Juliska angyalom. —! Ezt diktáltam én? — Addig voltam boldog, míg az eső esett! — — Te Sándor gyerek, elment a sütni való? Addig voltam boldog, míg az eső . . . !

— Borzasztó! Borzasztó! végig ezzel a bambasággal az egész papír! — Mit csináltál? — Mit irtál?

— Ne dühösködjék édes apám, mert igaz is, hogy csak addig voltam boldog . . . !

— Boldog Isten! megvertékszemmel, megbabonázták a fiamat! Hamar javasasszonyért! Hamar Varjasnéért!

Jön a Varjasné.

— Mi bajod fiam? Mit beszélsz . . . ? míg az eső esett! Hü! az én Juliska lányom is ilyet mondogat, annak is kifordult a negyedik kereke! Hogy az apjukom panaszkodott az utolsó esőre, mint verte el a jég a buza, repce szemét, mint rongyolta a szép do-

hány leveleket össze. Bele szól a rossz esont: „Soha jobb időben nem volt jéges eső!“

— Az mondta? Azt mondta? kiált örömmel a Sándor gyerek, oh milyen boldog vagyok!

Varjasné szomszédasszony belenéz azokba a sötét villogó szemekbe.

— Te öcsém, te akkor jöttél a pói pusztáról? fedeles kocsival ugy-e? A lányom meg gyalog indult neki a szolnoki tanyákról, ugy találta az eső.

— Nem hagytam ám verni szép termetét a jégtől! kiált Sándor gyerek.

— Nem-é öcsém? Érti-e már szomszéd uram, nemzetes Csekő Mihály uram?

— Sejttem már.

Varjasné haza szaladt a Juliska lányért.

— Meg vagytok mind a ketten babonázva, szemmel vertek meg benneteket, jégsemmekkel a felhő! — Gyógyítsátok ki egymást!

A két ifju egymás karjába omlott szótlánul, mint akkor, míg az eső esett . . . boldogok voltak!

— Juliskám! Sándorom!

— No, jól van no, fékom adta szerelmes gerlicéi; hanem hallod-e gyerek, most már aztán írj ám valami okosabb üzenést, mert ugy megbubozlak, hogy hét hétig viszed tenyereden hátadat!

— Irok én drága édes apám most már százat akkorán kicikornyázva, hogy csak ugy sir bele a boldogságtól Estók.

Csillag Máté,

ről, főispánja iránt tartozó regard minden határán túl hagyta magát jogos felindulásában ragadtatni: és ki a főispán határozott tiltakozása dacára és éppen a főispánnal szemben egy kormánypárti lapot indít meg, már mutatvány-számában férfiasan megjelölve azon elveket, mik a főispánnak semmi esetre sem tetszettek.

A szerénységet is felveti a volt főispán. Ki mit tart szerénynek? az mindig egyéni felfogás dolga.

Az e, ki nemcsak a legbizalmasabb körben, de a legbensőbbnek mutatott barától is „megmúltóságoltat”ta meg „uraztatta” magát: ki minden mozdulatáról a sajtó harsonájával a világot telelármáztatja, főispánkás dinéket luculusi lakomákká trombitáltat, tószjtait megsürgönyözteti, képviselő jelöltetése hírét dobja ki az országba, mielőtt még erről egy lélek is tudott volna a városban; --- vagy az e, ki egy organumot tart kezében anélkül, hogy ebben önnönműködéséről valaha is az elismerés hangján szólna: kinek igazgatása összeesik sok oly intézmény megalkotásával, melyekről csak elvétve és csak véletlenül vesz egy-egy idegen tudomást: ki megnyitotta a szegényménházat csendben, zajtalanul, az Isten nevében és egyedül csak az Isten szolgáljának áldását kérve ki, meit ugy hívé, hogy egyedül az Ur kegyelmének reménysugara az, mi a sors által üldözötteknek ezen utolsó menhelyen resignatiohoz erőt ad; ki a második osztályunk projektját és első osztályúvá kikönyörgött vasúti indóház, köztárgóhíd, felsővárosi iskola, városi bérpalota, tűztorony, gázvilágítás s más culturalis dolgok létesítésénél, kerüli az ily alkalmakkor szokásos alapkövetelési, felszentelési, megnyitási ünnepélyeket és ünnepeltetéseket; a melyekre más törvényhatóságok ezreket költenek és ország-világnak hirdetik dicsőségüket.

A mi Jankovich Aurel közigazgatási nagyképzettségét illeti, zavarban vagyunk, hogy hol kezdjük a szót.

Minden képzettség tudunkkal kétféle: theoretikai és praktikus.

Szükséges azonban, hogy e kettőt egyesülve találjuk meg abban, a ki magában alkotó, teremtő erőt arrogál. Tudunkkal Jankovich iskolákat nem végzett. Sem felsőt, sem középiskolát. Szakkönyvtárt nem tartott. És hogy a praktikus igazgatásnak milyen nagy mestere, példa rá Zenta és Szabadka. Lángban állt mindkettő, a midőn posztóját vele elhagyatták. Ide jutott volna Baja is; már uton volt; de ezek sorsától megóvott bennünket a miniszterelnök bölcsessége. És ha bukása két évvel előbb következett volna be; nem emészti fel Szabadka erejét meddő küzdelemmel és sok félreértés elkerülhető lett volna itt is. Barátok maradtak volna a mint barátok voltak mindig, kikben a rivalizálás, a versenygés, az indokolatlan féltékenykedés és bizalmatlankodó tartózkodás konkolyát ő hinté el áldatlan kezekkel, kik most ellenségek egymással.

A közigazgatási organizmus funkcióját törvény szabályozza, ha és amit tett Jankovich azt köteleesség-szerűen tette. Ilyet fittogtatni nem mindenki szokott. Pedig üres fittogtatásnál csakugyan alig volt egyéb az, midőn a volt főispán egy hat heti munkát az árvaszéki gremunusból a közigyűlés elé vitt, hogy ott a laikusok előtt praelegálhasson.

Az azonban kétségtelen; hogy a népiskolák szervezésére vonatkozó célszerű javaslatok közönbössége folytán hajótörést szenvedtek; hogy kereskedelmi és ipariskola léte a kieszközölni ígért subventio hiánya miatt veszélyeztetve lett; hogy a leányiskola létesítése érdekében ünnepélyesen vállalt ígéretét nem teljesítette és hogy a gymnasiumi affairben, a helyett, hogy a

hullámokat elsimitani törekedett volna, ő dobta Bremus kardját a mérleg serpenyőjébe, amivel aztán persze e szegény várost alaposan blamirozta. Hogy hat évi itt tartózkodása alatt az iskolákat, pénztintézeteket, köz-művelődési, társadalmi egyleteket és philantropiai intézeteket látogatására soha sem érdemesítette, ezeken beléletéről magának kellő tájékozást szerezni fáradságot sosem vett; hogy őt földmivelés, ipar, kereskedelem, adóügy, katonaiügy, rendészet, és a város gazdasági élete nem érdekelték; --- ezt már persze méltósága hozta magával.

Tagadhatatlan azonban, hogy a nyugdíj intézményt Szabadkáról, hol azt egy fél évvel előbb létesítették, hozzánk átplántálta és az ott érvényben fennálló nyugdíjstatutumot azon korrekcióival, hogy mindjárt a legelső paragrafusba bevétette, miként a kezdeményezés méltóságos Jankovich Aurel által történt, szöszterint lemásoltatta. De hogy ez olyan csodálatos vívmány volna alig hinnők; mert biz' az minden számtani alapot nélkülöz; elannyira, hogy a város pénztárának az alapra tett és teendő fizetésekön kívül nem kis áldozatot kell hoznia, hogy a még munkaképes, idősebb, ügyes és a restaurational legjobbrészt általa mellőzött tisztviselők ellátásban részesüljenek. Sokkal célszerűbb megoldási módja lett volna a törvény által különben is kötelezett nyugdíj intézmény kérdésének az; ha alap nem létesítették, és a pénztár viseli a budgetben évenként felvett nyugdíjazásokat.

Az árvatár félszázados bábéli zürzavarának rendezése az, melyet egy alkalommal sem mulasztott el megénekeltetni.

Ilyen hymnusok hangján szinte kéjelegve merengett aztán el, az ő mérhetlen nagyságáról.

Minden ember, de ő leginkább beleélte magát már a gondolatba, hogy ez csakugyan az ő érdeme.

Nem csoda. Rég volt; hát elfeledte, hogy volt egy német árvaszéki asszeszor, a ki szerénytelenül egy nagy memorandumot munkált ki (a fogalm a z v a n y m o s t i s b i r t o k á b a n v a n.) melyet Jankovits A. szerényen aláírt és a maga neve alatt kinyomatott, miniszternek küldött, és barátainak dicsekedve mutogatott. Ez a nyársolpár most valami pangermán irányú „Hiradó” nevű férlapot szerkeszt. Innen ered az árvatár rendezése; ennek a híres nádparipának mutogatása.

A főispán azon legnagyobb ténye azonban a legügyetlenebb magasztalás; hogy a város örök halálját azzal érdemlé legfőképp ki, hogy sikerült volna a volt főispánnak, mint a törvényhatóság működését ellenőrző, fegyelmelőző, korlátozó kormányhatósági megbízottnak; --- az autonomia personifikált képviselőjének, a polgármesternek jogkörét minél szűkebbre szabni, minél jobban megesorbitani! A szabad, a független jóra való polgár, ki itt él és itt akar majd meghalni tisztességben, békeségben; örüljön ha minél nagyobb gyámság alá veszik őtet, és a város igazgatására elválasztott gyermekeit!

Nagy és nemes felfogás! kár, hogy nem sikerült érvényre juttatnia; mert azon egy lényegesebb módosítás is, melylyel Jankovits ezt célozta, kormányhatósági megerősítésben nem részesült. A polgármesternek sokkal nagyobb a jogköre, mint a mult szabályrendelet alapján volt, és pedig nem személyi indokokból; hanem egyszerűen, mert újabb törvényeinknél fogva iránytalanul több is kötelessége. Történtek ugyan azon irányban is módosítások, melyet ő tűzött célul, de ezekre büszke aligha lehet, még ő méltósága is. A statutum módosításáért tehát ép oly kevés halá-

val tartozik a közönség, mint az új statutum alapján megejtett restauratiojáért. Kapkodás, rendszertelenség, következetlenség kataraktizálja őt a választásnál és kinevezéssel biztosított törvényes jogai gyakorlásában.

De annál több halálra számíthat társadalmi alkotásaiért. A legrövidebb idő alatt megértük volna azt; hogy ép úgy, mint Zentán és Szabadkán. kik azelőtt testvéries egyetértésben éltek, husángot hordanak magukkal egymás elleni védelmül.

Elvitázhatlan tény, hogy a két casino egyesült. Sok tényező működött ebben közre, bárcsak ne működött volna. Azelőtt mindégikben volt közszellem, mind-egyik kellemes szórakozást nyújtott; de volt a volt főispánnak arra gondolja, hogy a fusionált kaszinó elnökének választassa magát, és így már e tény folytán is, a nem aulikus érzelmű és viselkedési emberek zse-nirozva lévén a főispán előtti obligát hajlongások által; a közszellem lassan kihalt és az ürességtől kongó teremben most csak itt-ott ül egy-egy kártya párthi; — mert hát ahhoz bizony érzék és megfelelő erkölcsi erő kell, hogy egy elnök a kaszinók nemes hivatását fel-fogva, egy a mint a kaszinó alapszabályainak első paragrafusára is mondja, felolvasások és nemesebb szórakozások, és komolyabb törekvések által egy olyan elölkelő emberekből álló egyesületnek a politikai és társadalmi és községi életben irányadó súlyt és tekintélyt tudjon adni!

Vagy talán résztvett társadalmi, irodalmi ünnepélyeken? A szomszéd faluba elment, hogy magát a bucsus hangulatban levő tanító által a városi törvényhatósági gyűlésteremben lefolyt „kulturkampf“ sikere iránt méltóságához illően informáltassa; de Kubinszky tiszteletere rendezett nagy szabású ünnepen, avagy egy Szász Károly látogatásakor, vagy az erdélyi köz-művelődési egyesület javára adott hangversenyen és felolvasásokon stb. távolléte által fényeskedett.

Kétséget nem szenved, hogy a véletlen és bokros teendői szólították őt ilyenkor más felé.

Múltjának könyvében lapozgatva, ott nemcsak „soll“-t, hanem „haben“-t is találunk. Egy évi működés után 800 független polgár adózott érdemeinek elismeréssel. Miért? A tüzoltók fáklyás zenével tisztelték meg. Miért? Tisztelői areképté cinkografizották. Miért? A lövékertben tiszteletbeli lövészesterré és végre most a város díszpolgárává választották. Miért? Tán azért, hogy a nyári étterem építésére kötelezett összeg megfizetése alól azzal próbálgatott menekülni, hogy ő Bajáról végleg elköltözött! Vagy tán azért, mintha nagyobbak tartana őt e város, mint Mártonffy és Gromont, mint egy Báro Eötvöst vagy egy Kosuth Lajost, a kik közül az első a tudományosságának szentelt oltárunkat, főgymnasiumunkat, az államosítás által a biztos bukástól megmenté és a másiknak halhatatlan neve arany foglalalban gyémánt betűkkel van édes hazánk történetének legragyogóbb lapjára írva; és még sem választottuk őket díszpolgárrá; — avagy talán mintha őt méltó hely illetné meg egy Tisza Kálmán és Haynald Lajos, egy Horváth Boldizsár és Thür István mellett?

Dehogy!

Tulságos loyaltitásból. Érdemetlen regardból.

Ha másutt üldözve volt, mi nyújtottunk neki menedéket; ha máshol volt keserősége, mi okoztunk neki örömet.

A legnehezebb, a legkritikusabb helyzetben az vezette a diplomáciai alkudozásokat oly tőrre, melyen tovább lavrozhatott ismét, — kit ma halátlansággal vádol; ő, ki halálával adós; már azért is, mert higgye el

J. A., ha a polgármester ment is volna minden bűnétől annak, hogy a saját népszerűsége árán is tett és sokat tett annak érdekében, kinek most már nem lévén a polgármesterre szüksége, ez, a polgármesteren fitymálódva most kiad; akkor is kontrakarierozni az elismerés ayert nyilatkozatait igen könnyű leel. dett volna!

A mi a kitüntetésekéket illeti, mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy azok, kiket a legigazságosabb király kegye a közügyek terén tanusított érdemek elismeréséül megtisztelt; e kitüntetésre teljesen méltók; — de-hogy e kitüntetést éppen az vesse az abban osztályosok szemére, ki annak kinyerésére közbenjárt; az már aztán legalább is furesa, igen nagyon furesa!

Azt mondja végül J. A.: sikraszállt azokért, kik az ő szemhunyorítására le nem borulnak.

Vagy, gentlemanlik gavallérosságból; vagy kötelességből tette a mit tett a volt főispán; ha ugyan a más tényeiért ment volna küzdelemre, mit alig hiszünk.

Ha lovagiasságból, gentlemanlik gavallérosságból tette azt; úgy itélje meg az, ki ahhoz ért, hogy több joga van-e ezzel dicsekedni; mintha kötelességből tette volna azt, a mit tett.

Ez az, amit ezuttal megjegyezni kívántunk; azzal, hogy se okunk, se szükségünk, se szokásunk nem lévén, se hízkelésre, se titkolódzásra, az igaz szót kimondani mindenkor kötelességünknek tartottuk és tartandjuk; és így még valószínűleg lesz egymáshoz szerencsénk.

Adatok főgymnasiumunk történetéhez.

(Folytatás.)

Az 1867/68. évről szóló értesítő rövid vonásokban adja felette érdekes lefolyását az eddig városi gymnasium államivá átváltásának; melyet mi a városi levéltárban fáradsággal felkutatott adatokkal kibővívte következőkben adunk:

Baja város történetében örök időkre gyászos leend az 1862-ik év története azon szerencsétlen vétel folytán; a mely Baja város közönsége és gróf Zichy Ferraris Bódog mint a bajai uradalmaknak azon idő szerinti tulajdonosa közt köttetett.*

* Nem csak történeti jelentőségénél fogva, de főleg azért, mert a vétel hosszú évtizedeken keresztül közgazdasági viszonyainkra oly még maig is érezhető káros következményű volt; e vételről szóló közgyűlési jegyzőkönyvet egész terjedelmében közöljük:

Baján, 1862. augusztus 21-én. Tekintetes Radácsy Frigyes városi főbíró ur elnökelete alatt Rezsny János, Hadits György, Gyurkovich János, Nemes Károly és Tóth István bel-ugy Aczkovits Sándor, Brigl József, Beok István, Drégely Mihály, Ernst Rudolf, Herold János, Juray Antal, Kallbach József, Klenáncz János, Madár Antal Müller János, Mázits András, Novák József, Pajor József, Spitzer Márton, Simonovits György, kül-ugy Mikosevits Aloiz főjegyző urak, — valamint.

A közönségből meghívottak közül a számmal jeleztek lévén jelen vezetésen: 1 Atanaczkovits Gábor, 2 Magyar András, 3 Scherk János, 4 Gyurkóczy István, 5 Stampfl József, 6 Mittermann János, 7 Mikosevits Pál, 8 Hajosevits Adám, 9 Majvald Alajos, 10 Ott Márton, 11 Fischer Jakab, 12 Sziráczy László, 13 Varga János 14 Nieverl János, 15 Drégelyi István, 16 Petrovácz István, 17 Hámháber József, 18 Bognár Imre, 19 Sztruhák József, 20 Pankhard Ignác, 21 Keszler Mihály, 22 Csapláros Mátyas, 23 Hegedűs Ignác, 24 Sasz József, 25 Traub Móric, 26 Dikán Pál, 27 Pollák Adolf, 28 Pastrovits Márton, 29 Jerkovits Antal, 30 Pastrovits Antal, 31 Oswald János, 32 Léway Mihály, 33 Király János, 34 Horváth Mihály, 35 Sándor György, 36 Schön János, 37 Ivánovits Pál, 38 Kardos György, 39 Ferencsevits György urak jelenlétében tartott közgyűlés alkalmával.

jel-nitkij: miként folyó évi augusztus hó 12—13. közti éjjel a gözbsön Pozsonyig menvén önmét augusztus 15-én miután megértették, hogy gróf Oroszvári kastélyában van Oroszvárra mentek — a monndott nap dé-utání grákban sikerült nekik magával a gróf ural találkozní, — kinek is látogatásuk okát és célját körülmenyesen felsorolván, nyíltan tőle azon választ vették, miként hajlandó légyen csukngyan a fentebb felsorolt javadalmakat és birtokokat örök tulajdonké 725 ezer frton Baja városára ruházni és eladni. — Ezeket megértvén a dolog részletes taglalásába bocsátokztak és pedig tekintvén azon körülményt, hogy a nagy sumári erdő Baja város határa és ehhez tartozó M.téházi pusztá között, mint egybeszégelve fekszik és a városnak ezen birtokát egymástól elválsztja, — tekintvén a népnél a sok oldalról nyilvánult azon kívánatot, miszerint ezen birtokot a város részére megszerezni csak nem általános és közbajhátásá

a grófi vétel által elvállalt fizetések mind jobban feltorlódva, városunk feltartóztatatlannal a gazdasági tönk szélére jutott. Kétségbeejtővé tette a megdöböntő helyzetet a városi hatóságnak azon végzetes hanyagsága, hogy az 1878-ik évben létrejött telekkönyvezés alkalmával, a zálogbiztosításként lekötve volt birtokoknak telekkönyvi tulajdonátruházását eszközöltetni a város elmulasztotta, és ezért midőn a kommunális anyagi állapota mind ziláltabbá vált, a belga bank mint legnagyobb hitelező, a város önzés néven vezetett exequabilis vagyonára, tehát a gimnázium zálog alapítványára önmagát biztosította.

Mondanunk sem kell, hogy a gazdasági, társadalmi és forgalmi élet minden ágában, és leginkább és első sorban a művelődési intézmények ellátásában fájdalmasan érezhetővé vált pénzügyeink napról-napra ijesztőbb bonyodalma.

Gymnáziumunk tanári kara ugyyszólván a grófi vétel percétől fogva, csak rendetlenül vagy sehogyan sem juthatott havi fizetéséhez, a gymnázialis zálog alapítványoknak a belga bank részéről történt megterhelése óta pedig a fizetéseknek a jövőbeni kiszolgáltatásához nem is igen volt kilátás.

Igy a tudományosságunk városunk kulturális haladására több érzékkel bíró elődök által emelt oltárát, gymnáziumunkat éppen városunk hatóságának vétkes könnyelműsége, menthetlen pusztulásra jutatta volna, ha az akkori tanári karak azon mentő gondolata nem támad, hogy felsőbb helyen kísérletet teend a gymnázium államosítására.

(Folytatás a jövő számban.)

Politikai hírek.

Tisza Kalmán roppant áldozatot hozott, midőn a pénzügyministeri tarcát elvállalta, mert több a kötelességérzetnél az, midőn valaki nyugalma és népszerűsége árán oly zilált háztartás rendezésére vállalkozik, mint a milyennél Szapáry gróf távoztakor a magyar állam pénzügyeit hagyta. A pénztári készletek dotálására a pénzügyminiszter 32 millió forintot kér most az országgyűléstől, mert Szapáry állami célokra használta fel az állam által átvett, de külön rendeltetéssel bíró idegen pénzeket, és nem tartotta be a saját maga által készített költség-előirányzatot. Ezen hiteljavaslat indokolás f-lebbentette a fátyult a titokról, hogy miért nem volt maradása Szapárynak? miért kellett lemondania, a mikor a legutolsó költségvetést oly nagy többség szavazta meg, a milyen mellette még nem nyilatkozott egy alkalommal sem? És erre az örökségre, és abból is csak az inventariumbeli passzívák rendezésére annak minden fáradságával és odiumával örökösül maga jelentkezett Tisza. És Tisza képes annak megfelelni, amire vállalkozik.

A képviselő választások, a mint jó forrásból értesülünk, az aratási munkálatok megkezdése előtt fognak megtartatni, haesak, miként azt terveztek, az antiszemiták nem akarják a választási visszatekerek tárgyában beadott kormányjavaslatok tárgyalását agyonbeszéléssel lehetetlenné tenni. A szerint, a mint az országgyűlés május hóban korábban vagy későbbben lesz bezárható, 10 napi választási határidő fog kiírtni; oly módon, hogy ha az országgyűlés berekesztése csak május vége felé fog bekövetkezni, a választások első napja az országgyűlés bezárása utáni huszadnapra leend kitűzve, az utolsó választási nap tehát az országgyűlés feloszlására utáni harmincadik napon lesz. S ha igaz, hogy ily közel állunk a választásokhoz, annál szebb, hogy nálunk még a legesekélyebb mozgalom sem indult meg. Bizonyítéka ez a városi polgárok ragaszkodásának a szabadelvű párt elveihez s jelenlegi országos képviselőjükhöz; másrészt annak, hogy polgárságunk sokkal érettebb, semhogy a város nyugalmanak és békéjének a csendes, izgalom nélküli háborítlan munkának és céltudatos fejlődésének becsét kellőleg felfogni ne tudná.

Városi ügyek.

A központi választmány, melynek törvényszerinti hivatása a választott névjegyzéket összeállítani és kiigazítani, ugy az országgyűlési képviselő választásokat vezetni, e hó 2-án ülést tartott. Az ülés egyedüli tárgyat a jövő 1888-ik évre érvényes választott névjegyzékének összeállítása képezte. Megválasztott az összeíró küldöttség és felkeretett, hogy a névjegyzéket f. június hó 14-éig kiigazítva becsássa a központi választmány rendelkezésére, mert ennek törvényszerinti kötelessége azt június hó 15-én vizsgálat alá venni. Az összeíró küldöttség tagjaiul Dr. Ivánovits Pál, Dr. Nikolsburger Károly és Sárkány Lázár választottak meg.

A népnevelési bizottság tegnap, e hó 7-én tartott ülést, mert a városi hatóság részéről a néptanítók quinquennium megállapítása iránt beadott kérvénye folytán vélemény adásra lett felhíva. A vélemény körülbelül abban konkludál, a mit a tanfelügyelő nézeteként már közöltünk, hogy a néptanítók anyagi helyzetén segíteni nemes feladat, és a törvényhatóságnak kötelessége is az, ha pénzügyi helyzete megengedi, ámbar a szakbizottmány nem zárkozhatott annak kijelentésétől sem, hogy a tanítók fizetése e viszonyainkhoz képest más városokban alkalmazottak dotációjával arányban áll.

Különfélék.

Személyi hírek. Parcsetich Felix főispán e hét dekekán hivatalos elfoglaltságban két napot Baján töltött. — A mult héten a magyarországi eisterciai rend főnöke Supka Jeromos zirci főpátri tisztelte meg a várost látogatásával. A bajai társház és annak kezelése alatt álló gymnázium ellátása felett a legjobb megelőgedését nyilváníta, és innét hivatalos útját folytatva, e hét elején Pécsre ment.

Parcsetich Felix a vendégszerető főispán f. hó 15-én a lőkert helyiségében ebédre hivta meg mindazokat, kik beigtatási ünnepélyére rendezett diszebédn résztvettek. A meghívottak száma mintegy 150-re rug.

Gombos Gábor Zenta-város polgármestere lemondott állásáról.

Lövészársulati közgyűlés volt e hó elején. Targyál a számadások betérjesztése és a tisztujtítás volt kitűzve. A számadásoknak a felmentvény megadott. Főlövőmesterré egyhangulag ismét Athanackovits Lázó lett megválasztva. A tisztikar és választmány a régi maradt, Bajáról elköltözött Radány Péter kivételével, ki helyett az igazgatóságba Latinovits Gyula főszolgabíró lett megválasztva.

A zentai vármegye port vert restauracionális ügy a mult hó 27-én tartott vármegyei gyűlésen került tárgyalás alá, Szabó László Zenta város függetlenségi elvű orsz. gyűl. képviselője volt a zentai panaszosok zelosus védelmezője és a vármegyei kormány szennvedélyes támadója. A vármegyei kormány védelmében Schmausz Endre alispán megsemmisítő nyugalommal és nem minden retorikai szépségtől ment beszéddel excellált. A vita eredménye az volt, hogy a beadott 98 szavazat közül panaszosok kérelme érdekében csak tíz, míg a megye eljárását jóváhagyóan 87 szavazattal adott be, egy szavazati lap üres volt. No vagy tudták az illetők kik ez inscenizáltak annak eredményét, vagy nem. Ha igen, ugy el lehettek rá készülve, hogy az eredménytelenség csak a vármegyét nagy hü-hóval teletelármázó törpe kisebbség gyengeségéről, szegénységéről nyujtott bizonyítványt; vagy nem tudták az eredményt, és akkor még kevesebb eszélyt és előre látást kell feltennünk azon elemekről, melyeknek Zentán oly saját orgánumok van, a milyen megtűrni sehol sem volna szabad.

Borzasztó gyilkosság Kalocsán. Varga József kovácsmester, 37—38 éves 4 gyermek atya, egy szülei házában lakott. — Ez ember vad, gonosz természetű lévén; szüleit gyakran durván bántalmazta. A napokban azt követelte szüleitől, hogy két hold földet becsássanak neki át, hogy az tulajdonává váljék. Persze ezen kívánsága megtagadtatott, mert a szülők földjük jövedelméből éltek. E hó 2-án iszonyu káromlások és fenyegetések közt megújítá követelését, mely okból atya, a többször büntetett fiát — a város bíránál bepanaszolta, s egyuttal házából kiutasította. Ez a dolog még nagyobb dühre lángolta az elvetemült embert, s fogván egy baltát és anyját kivonszolva az udvarra, balta csapásokkal elválasztá fejét a törzstől. — Atyja ép e pillanatban lépett az udvarra, s látván a véres esekelményt, fiának rohant, ki a baltával atyjának arcába vágott, de az erős ember kiragadta fia kezéből a baltát; ekkor a gonosz fiu kést rántott elő, s azzal atyja lapicájába s nyakába szurt, s miuttan atyját is összerokadni látta, elfutott egy ügyvédhez, ki nek tanácsára a törvényszéknél jelentkezett. — A városban nagy szenzációt keltett ez esemény, mivel ilyesmi Kalocsán talán még soha sem fordult elő, hogy egy fiu szüleit meggyilkolta volna.

A nők emancipációjának kérdését a földmívelés ipar- és kereskedelmi magy. kir. minister egy legujjabban kelt rendeletével egy lépéssel közelebb hozta a megvalósuláshoz. Kimondotta, hogy a nők ép ugy, mint a férfiak szavazati joggal birnak a kereskedelmi kamarai tagok választásánál, és e jogot személyesen egy gyakorolhatják, ha önmálló üzletet vagy ipart folytatnak.

A III. oszt. ker. adó megállapítására vonatkozó tárgyalások sorrendje a legközelebbi héten és pedig: Május 16-án: Pékek és

cinérok 1466—1483 t. Rézművesek 1486—1491 t. Rongy- és esontkereskedők 1492—1493 t. Szűgyártók és nyergesek 1564—1569/a t. Szita és rosta-készítők 1470—1571 t. Szűesök 1572—1574/a t. Május 17-én: Gabonakereskedők s bizományosok 723—772/e t. Terménykereskedők 1591—1591/a t. Május 18-án: Zéneszek, zongoramesterek 1630—1658 t. Zsákkölesönzők 1668 t. Kéz-zálogintézetek és pénzüzerek 1660—1667 t. Szűrszabók 1575—1577 t. Május 20-án: Vaskereskedők 1621—1625 t. Vegyes-, véges- és májkereskedők 1626—1629 t. Üveg- és porcellánkereskedők, üvegesek 1614—1619 t. Kőkereskedők, kőfaragók és kézműkereskedők 893—897 t. Kalaposok 916—923 t. Szappanosok és lúgöntők 1558—1563 t. Takácsok 1578—1585 t. Május 21-én: Haj, rongyszedők és hálalók 830—879 t.

Vásárok Bács-Bodrogh megyében, május hóban. Apatinban 12-én, Bácsban Fülöp-Jakab napkor és pünkösd napján. Bajmókor 25-én, Katymáron 16-át követő hétfőn, Kerynyaján 10-én, Moholyon 30-án, Nemes-Militicsen holnap, O-Kanisán 25-én, Petrováczon 13-án, Szabadkán 16-ikát megelőző vasárnapotól szerdáig, Ujvidéken 19-én.

Thewrewk István előfizetése körül felhívást „Budapesti élet” cím kiadott tárcáiokra. A mi f. hóban jelenik meg. Ára 1 frt 50 kr. Előfizetési pénzek Bpest VII. ker. Király utca 47. II. em. 20. sz. a. e. hó 10-éig szerzőhöz küldendők. Ajáljuk a közönség szíves figyelmébe.

Baleset. Varju Antal eserepező f. hó 4-én Gál Péter házában javítása közben a tetőről lezuhant, szerencséjére a puha földre esett, de azért egy mutatónyjini hosszúságban feje bőre megrepedt: a kórházi orvos rögtön a helyszínén megjelent, de kórházba szállíttatását határozottan megtagadta, s lakására szállíttatott.

Kenyérvám Franciaországban. Az ismeretes, hogy Franciaországban a gabonavám és lisztvám lényegesen felemeltetett. Ennek az lett a következménye, hogy kérsz kenyeret szállítottak be. Most erős agitáció van folyamatban a kenyérvám behozatala iránt és hogy feltüntessék a felemelt gabonavámok eddigi hatását, a következő adatokat közlik a francia lapok. Folyó év januárban behozottat Franciaországba 20,000 kilogramm kenyér, februárban már 120 ezer kilogramm és márciusban 172,000 kilogramm, tehát márciusban 8¼-szer több kenyér hozottat be, mint januárban és a bevitteli szaporulatot arra vezetik vissza, hogy a kenyérvám változatlan maradt, ellenben a lisztvám felemeltetett. A belgiumi határon kenyérsütő telepeket állítottak fel és, onnan exportálják nagy tömegekben a kenyeret Franciaországba.

A botbüntetés vagy hogy enyhébb kifejezést használjunk, az iskolai vesszőtétel, az osztrák tanítók körében ismét felmerült. A mult évben tartott általános tanító gyűlésen a testi fenyték behozatalára vonatkozólag tett indítvány megbukott ugyan, de e kérdést most ismét felvetették a német-osztrák tanító szövetség választmányi ülésén, melyen a tanügyi szervezet revíziója fölött folyt az eszmecsere. Határozatképp kimondották, hogy az iskola fegyelmi körét ki kell terjeszteni, az indokolás kiemeli, hogy a szülők enyhén bannak gyermekeikkel, az iskolának segédkezet ritkán nyújtanak és így veszélyeztetik a tanítás eredményét. Az indítványt a közoktatásügyi kormányhoz figyelembevétel és intézkedés tétel végett felterjesztik.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot ápril hóban. A buza, rozs, árpa, zab jól fejlődnek. A hó derekán volt hó, és fagy kárt nem okozt. A buzát és rozst helyely-közzel drót fereg pusztítja. A repce sokat szenvedett, sok helyen silány és Bács-Bodrogh megye kivételével, hol szépen virágzik, mindenütt igen gyengén áll Tengeri, burgonya és répa ültetése csaknem mindenütt be van fejezte. A legelő kevés kivétellel jó, csak az erdélyi részekben gyenge és kopár. A szőlő vesszők jól teleltek, a rügyek szépen mutatkoznak. A gyümölcsfák közül csak a barack szenvedett a zord időjárás által.

Feleletül valamennyi kérdésre! Létezik ugyan igen sokféle száj- és fogtisztító szer, melyek mint hamisítványok a kedvelt „Anatherin szájvíz” neve alatt a vevőnek mint legjobb s szerthetetlen szer olcsóbb áron mindamellett ezek legtöbbje v. gyelemzés szerint az egészségnek ártó keveréket tartalmaznak. — Mint legjobb, valóban ártalmatlan és utólríhetetlenek a maga gyógyhatásában eddig csak is a valódi s híres „Anatherin fog- és szájvíz, dr. J. G. Popp es. kir. udv. fogorvos, Bécs, I. Bogner-gasse Nr. 2.” bizonyult, a mi esküdt törvényszéki és kereskedelmi vegyészek, valamint számtalan elismervény által orvosi szaktekin-télyektől, a legmagasabb és magas arisztokrácia és a társadalom minden rétege által bebizonyult. — Ép ugy ajánlatos es orvos Anatherin fogpásztája, valamint vegyi fogpora, melyek elismert hatású fogtisztító szerek is. Figyelni kell rá, és csakis valódi

Dr. J. G. Popp-féle fogszert kell kérni, és saját érdekében más-félel el nem fogadni. Kapható Baján, Nagy Sándor gyógyszerésznél.

Rendőri hírek. Tolvajlás. Folyó hó 4-én reggel 6—7 óra közt Fischer Adolf tuzitakereskedő karára a takarékpénztár épületének padlásáról 2. duma, 2 vánkös, 2 paplan, 1 lepedő és egy pár eszma tolvajoltat el, mely tárgyakból 2 duma és 2 vánkös ugyanazon idő közt a városi zálogintézetben egy középtermetű, tisztvegesen öltözött vörösbarna szakállú, egyik szemére kanesal ismeretlen izraelita által 11 frtba elzalogosítottat. A nyomozás ellene folyamatban van.

A megelégedetteknek köszöni nagy elterjedtségét s folyvast növekszik azok száma, kik szívesen bizonyítják, hogy a Brandt R. gyógyszerész svájci labdása a legjobb és legolcsóbb hashajtó szer. Egy doboz ára 70 kr. a gyógyszer-tárakban.

Szerkesztői üzenet.

Cs. M. J. urnak Helyben. Csinos egy kis repe-átíval megy.
Sch. E. k. a. Helyben. Nagyon köszönöm. Jon.
J. A. urnak Kalocsán. Véghetlentl sajnálom, de közbe jött az, a mit aktuális jellegénél fogva el nem hagyhatok.

92. szám.

v. 1887.

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai kir. járás-bírószág 693/p.1887. számú végzése által **Rogovits Ignác** dautovai lakos javára **Bischof József** csataaljai lakos ellen 161 frt 50 kr. tőke követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 637 frtra becsült: 6 tehén, 4 ökör, 1 üsző borjú, 2 ló, 1 kocsi és 15 zsak esőves kukoricából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 3255/p.1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Csataalja községében leendő eszközlésére 1887. év május hó 11-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni tognak.

Az előrverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Baján, 1887. év ápril hó 28-ik napján.

Horánszky László,

kir bir. végrehajtó.

65. szám.

v. 1887.

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai kir. járás-bírószág 1068/p.1887. sz. végzése által, **Kubatov Matia** garai lakos javára **Bergensztoek István** garai lakos ellen 490 frt 56 kr. tőkekövetelés s járul. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság befoglalt és 492 frtra becsült: 3 ló, 1 csikó, 1 kocsi, 3 lóra való szerszám, 1 cséplő gép ¼ része, 1 tehén, és 20 zsak esőves kukoricából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 2222./p.1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Gara községében leendő eszközlésére 1887-ik év május hó 17-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni tognak.

Az előrverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Baján, 1887. évi május hó 2-dik napján.

Horánszky László,

kir. bir. végrehajtó.

1. sz.
közp. vál. 887.

Hirdetmény.

Melynél fogva közhírré tétetik, hogy az országgyűlési képviselő választók 1888-ik évben érvényével bírandó névjegyzékének kiigazítására a központi választmány által megbízott összeíró küldöttség ezen munkálatát folyó évi május hó 16-ik napjának délután 3 órájkor nyilvánosan tartandó ülésében megkezdendi, és ezen ülését minden napon ugyanazon időben a munkálat teljes befejeztéig folytatni fogja.

Baján, 1887. évi május hó 2-án.

Drescher Ede

polgármester, mint a közp. választm. elnöke.

Árlejtési hirdetmény.

Báttaszék nagyközség ugynevezett sárhid- és uritcáinak esetleg még egy meghatározandó másik utcának kiköveztetése iránti munkálat anyagszállítással folyó évi május hó 9-én, délelőtt 10 óraker Báttaszék nagyközség tanács-termében megtartandó nyilvános árlejtés utján a munkatartóssága iránt legtöbb biztosítékot nyújtó vállalkozónak átengedtetni fog.

Ezen munkálatra az anyag szállítással 5000 frt van előirányozva, s □ölének kikialtási ára 6 frt.

Vállalkozó 10% bánatpénzt vagy ennek megfelelő s elfogadható értékpapirt köteles az árlejtés megkezdése előtt az előljárásság kezeihez letenni.

Az árlejtés egyéb feltételei a község házánál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Báttaszék, 1887. ápril 23.

Az előljárásság.

Ifj. Fischer Lipót Baján,

ajánlja

serail-puderjét

REICHERT W-tól Berlinben

mint a világ valódi leggyöngédebb, legfinomabb és legártatlanabb nappalra és esteire, erősen tapadva fed, ifjúkori üdéséget és szépséget kölcsönöz.

Doboza 50 kr. 80 kr. és 1 frt 50 kr.
Egyedül Reichert-féle serail-pudert kell kérni.

MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

4%-ot kamatozó nyereséymkötvényei

100 frt névértékben.

1887-ben még két sorsolás: egyszer 100.000 forint és egyszer 50.000 forintos főnyeresémnyvel s több melléknyeresémnyvel.

Legközelebbi huzás folyó évi május hó 15-én.

Minden kötvény legalább 100 frtal visszafizettetik s minden kötvény, ha az a névértékkel már vissza is fizettetett, vagy arra már nyeresémny is esett, tovább is részt vesz a további nyeresémnyhuzásokban ugy, hogy egy kötvényre több ízben is eshet nyeresémny. A kötvények az állampénztáraknál óvadék s biztosíték gyanánt elfogadtnak. Napi árfolyamon kívül részletfizetésre is adjuk ezen kötvényeket és pedig: 15 havi 7 frt 20 kr-ával összesen 108 frtért. Ily eladásnál a befizetés tartama alatt a nyeresémnyjog a vevő illeti, ellenben a folyó kamatok javunkra esnek s a bélyeg s postadíjak a vevő által viselendők.

Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank, Budapest, Dorottya-utca 6, (Wurm-udvar.)

A fogak megromlásának kikerülhetése
celjából használjunk

Dr. POPP cs. kir. udv. fogorvos-féle

Anatherin-fogpástát,

ez egyszersmint erősti is a foghust, nemkülömben annak használata a szájban bizonyos kellemes ízt s enyhe hűsítést hagy hátra s a száj minden kellemetlen bűze ellen a legkitünőbb szer gyanánt szolgál. Ára 1 frt 22 kr.

Anatherin fog- és száj-viz

Dr. POPP J. G. cs. kir. udv. fogorvostól Bécsben, csillapítja a fogfájást, meggyógyítja a beteges foghust, apolja es tisztítja a fogakat, a kellemetlen szájbűzt elhárítja, a kis gyerekek fogzását megkönnyíti, óvszerű szolgál a roncsoló toroklob ellen, s az ásványvezekek használatánál nélkülözhetlen. — Egy nagy palack ára 1 frt 40 kr., középserű 1 frt kicsi 50 kr.

A használati utasítás pontos megtartása mellett a sikerért kezesség vállalatik.

Dr. POPP csász. kir. udvari fogorvos

Növényi fogpor. Ára 63 kr.

Illatos fogpástája a szájtüreg és a fogak ápolása s tartására a legkitünőbb szer darabja 35 kr.

Fogólma, igen gyakori s a lebiztosabb szer a lyukas fogak önölmozására. Ára dobozonkint 2 frt 10 kr.

Dr. POPP gyögyönövényszappana, a legkitünőbb pipere-szersömörök, kiütés, májolt, és szeplő ellen, a tiszta arcbőr előmozdítása és megtartására, különféle bőrtakák ellen, egy darab ára 30 kr.

Utanzásoktól, melyet néhány gyáros használ, óvunk, miután a miénkhez hasonló cégjelvényeket használnak és termelvények a miénkhez igen hasonlítanak. Bevásárlásnál kérjük szigoruan a cégre nézni

A hamisított Anatherin szájbiz — a vegyelemzés kimutatása szerint — az egészségre nézve ártalmas keverékből van készítve, miért is annak vételétől óvakodjunk.

Kapható: Baján: Sarkány L. gyögyész. s sz. lélekhez; Nagy Sándor gyögy. a vörös kereszthez, Geiger Károly gyögyész. Pollerman Bertalan gyögy., Michitsch István, Herzfeld és fia, Herzfeld Jakob és fia kereskedőknel; Báttaszék: Poós L. gyögyészereznel; Jankovácson: Madzinyi J. gyögyész Tolna: Biró Gyula gyögy. Bezdnában: Hegyessy F. gyögyész; Zomborban: Sauerborn K. gyögy., Saly A. gyögy. Gallé E. gyögy.; Heindlhofer R., Weidinger A. és S., Falcione G.; Almáson: Martinovits M. gyögy.; Szabadkán: Brenner F. gyögyész., Milassin J. gyögyész., Jó gyögyész., Decsy gyögyész. Mohács: Luizer gyögyész., Pyrker J. gyögyészerez, Frommer M-nél.

Rezső trónörökös ö. cs. és kir. Fensége

a kivélti czikkék bécsi mintatárlatán a krondorfi savanyuvizet a következő szavakkal tüntette ki:
„Ez a jó Krondorfi. — ritkán hiányzik asztalainkon.“

Baja és vidéke igen tisztelt közönségéhez!

a gyógyevad beálltával különös figyelmébe ajánljuk a **Carlsbad** mellett
eredő hirneves

KRONDORFI

SAVANYUVIZEN,

— **Koronahercegné Stefania forrást** —

mint a legmegbízhatóbb gyógyszert köhögésnél, rekedtségnél, nyeldeklő-, tüdő- és
gyomorhurutnál, valamint az alsótest bántalmainál.

Borral vegyítve a legfelségesebb ita!

A *Krondorfi savanyukut magyarországi főraktára: **Schwimmer és Kell**
Budapesten.*

Főraktár Baja és vidékére nézve DRESCHER GYULA urnál.

A főraktároból legújabb elenyevelt ásványvizet. Tíz kiállításon mindig elsőrendű kitüntetés!

Mérvadó orvosi szakértői-tételek itelele szerint kérdés nélkül a monarchia leghíresebb savanyuvize.

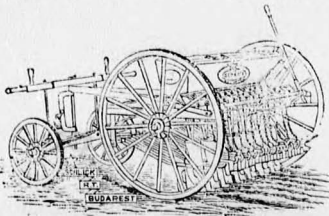
Stefania koronahercegné ö. cs. és kir. Fensége főudvarmestere:

„Ó cs. és kir. fensége a koronahercegné örömmel vett tudomást a „Koronahercegné Stefania-forrás“ kelendőségéről.“

SCHLICK-féle VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR-

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN,

Központi iroda: VI. Váci-körut 57. — Gazdasági géposztály: Külső váci-ut 1696—1699.

Ajánlja kitünő szerkezetű **GŐZCSÉPLŐ-KÉSZÜLETEIT.** szén, fa- és szalmafütésre, járgánycséplőit, gabona tisztító rostait (Baker és Vidats-rendszer) továbbá legjobbakkal bizonyult szabadalm. Schlick-féle 2-ös és 3-as ekéit — árak 58 frttól kezdve; — szab. SCHLICK féle mélyítő-ekéit kiemelő szerkezettel, mélyítő ekéit önzetékkel (Sack-után). Eredeti SCHLICK- és Vidats féle egyvasú ekéit.

Legújabb szabadalmazott „Triumph“ sorvetőgépek.

Ezenkívül készletben vannak: örlőmalmok, esőves tengeri daralók, tengeri morzsolók, takarmány-készítő gépek, olajsajtók saját rendszerű ramie-, kender- és lentörő- és tisztító gépek. Legolcsóbb árak legelőnyösebb fizetési feltételek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Képviselőt: **Baján, Szücs Ödön urnál.**